

David Finkel: Från Ukraina till Palestina: det skadliga förnekandet

[Ur [International Viewpoint](#), 30 april 2023. Ursprungligen publicerad i [Against the Current](#), nr 223, mars/april 2023. Översättning från engelska, Göran Källqvist. David Finkel är redaktör för *Against the Current*, som ges ut av den amerikanska socialistiska organisationen *Solidarity*.]

Under det senaste året har den ryska invasionen av Ukraina och Israels upptrappade våld och etniska rensning i Palestina exploderat och blivit två av den fördjupade internationella krisens centrum. För den internationella vänstern utgör Ukrainakriget och katastrofen i Palestina, både i sig själva och tillsammans, mycket svåra prövningar för teorin, och än viktigare för politiken.

En fråga har plågat vänstern: går det att stöda kampen både i Ukraina och Palestina, och på samma gång gå mot imperialismen? I själva verket borde man vända på frågan: hur är det möjligt för verkligt internationalistisk vänster att *inte* stöda båda dessa kamper för självbestämmande och nationell överlevnad?

Givetvis är både den nedbrytande blodiga spiralen i de ockuperade palestinska territorierna och Rysslands kampanj för att förgöra Ukraina internationella nödlägen. Utöver det är situationerna förstås mycket olika. Men jag kommer att hävda att det också finns viktiga paralleller och kopplingar.

På ytan är den största skillnaden USA-imperialismens och dess allierades inställning – massivt militärt stöd till Ukrainas försvarskrig och ekonomiska sanktioner mot Ryssland, och samtidigt i mer än fem decennier nu ha möjliggjort den israeliska statens kampanj för att krossa det palestinska folkets strävan att överleva och få självbestämmande.

För vissa inom vänstern rör sig den internationella kampen *enbart* kring USA-imperialismens och dess allierades brott – så att både de andra imperialistiska förtryckarnas roll, och även kraften hos verkliga människor och förtryckta folk som kämpar för sin frihet, blir ovidkommande. Ur denna synvinkel ser det ut som en hopplös motsättning att vänstern samtidigt skulle kunna stöda både Ukrainas *och* palestiniernas kamp.

Västs vackra tal om ”regelbaserad internationell ordning” och ”demokrati mot auktoritarism” är givetvis ett enormt hyckleri. Men det är varken något nytt eller överraskande i ljuset av kolonialismens och imperialismens flera sekel långa historia.

För de av oss som försöker vara konsekventa antiimperialister är inte utgångspunkten vilket av de imperialistiska lägren som råkar vara starkare eller ”huvudfienden” i något globalt schema, utan istället *nationernas och folkens rättigheter och deras legitima kamp*.

Det är därför jag inleder denna diskussion med en viktig parallell mellan ukrainarnas och palestiniernas kamp – att Vladimir Putin *förnekar* att Ukraina är en nationalstat, och kallar det en konstgjord skapelse av de gudlösa bolsjevikerna, och att ideologerna i alla israeliska och sionistiska rörelser *förnekar* att Palestina är en nationalstat, och hävdar att ”det finns inget sådant som palesti-

nier” (Golda Meir) och ”det har aldrig funnits någon palestinsk stat”.

Förnekandets ideologier

Jämställer vi Ukraina och Palestina? Absolut inte – vi talar om *förnekande*. I båda fallen handlar det om att förneka rätten till självbestämmande. Den sortens skruvade ideologi får konsekvenser, fram till och inklusive en avhumanisering som banar vägen till massmord.

I fallet Palestina gör förnekandet det lättare för en myt – vid första anblick absurd och sedan länge misskrediterad, men ändå vida spridd – att den inhemska palestinska befolkningen till största delen består av nyanlända som har lockats av det välstånd som de sionistiska bosättningarna skapade. Trots att den saknar faktagrund fungerar den som en bekväm ideologisk säkerhetsventil för fortsatta konfiskeringar av palestinsk mark och egendomar för att ”återuppbygga det judiska hemlandet”.

Denna beskrivning sträcker sig över tid och politik från Laboursionisten Golda Meir till dagens israeliske finansminister, den extrema religiösa nationalisten Bezalel Smotrich: ”Det finns inget sådant som en palestinsk nation. Det finns ingen palestinsk historia. Det finns inget palestinskt språk.”¹

Amerikanska kristna nationalisterna tar upp temat: ”Det finns egentligen inget sådant som palestinier”, säger Arkansas’ tidigare guvernör Mike Huckabee.

Detta försök att sudda ut det palestinska folkets existens nådde sin höjdpunkt, åtminstone i amerikanska kretsar, med publiceringen av en tirad av Joan Peters [eller spökskriven åt henne], *From Time Immemorial* [Sedan urminnes tider] (1984). Den avslöjades i sin helhet av Norman Finkelstein, och ifrågasattes av forskare, inklusive den israeliske historikern Yehoshua Porath, som kallade den ”ren förfalskning”, men som en användbar sionistisk beskrivning har den fortsatt att cirkulera.

Peters tes fick nytt liv när dess lögn, utan förklaring, togs upp av Alan Dershowitz i hans bok från 2003, *The Case for Israel* [Israels sak]. (Norman Finkelstein avslöjade på nytt både Peters och Dershowitz i sin bok *Beyond Chutzpah* [Mer än framfusighet] från 2008. Dershowitz förnekade att han hade försökt pressa University of California Press att inte publicera Finkelsteins bok. I efterhand illustrerar denna affär bland annat sidor av Dershowitz’ karaktär som till slut drog honom till Donald Trump.)

För många av Israels liberala (judiska och andra) vänner blir brutaliteten i ockupationen, när den blir omöjlig att ignorera, orsak till oro och förtvivlan, men tanken att palestinerna inte är en ”verklig” nation fungerar delvis som bedövning. De kan rättfärdiga ”våldet från båda sidor” som ett resultat av palestinernas oskäligen ”avvisande” (dvs. vägran att acceptera stölden av 80% av sitt hemland).

Som vi kommer att se nedan försvagar det också Israels politik.

Putin påstås under Ukrainakriget, att Ukraina är en naturlig del av ”det ursprungliga Ryssland” är historiskt löjligt, men eftersom det understöds av en mäktig statlig propaganda behöver det inte backas upp med fakta. Myten slätar över Moskvas annekterande anspråk på provinserna Luhansk, Donetsk, Zaporizjzja och Cherson, såväl som Krim.

1 [The Jerusalem Post](#), 20 mars 2023.

I sin artikel från juli 2021 ”Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare” skrev Putin om den ”tidsinställda bomb” som hade placerats ut vid Sovjetunionens grundande:

Republikernas rätt att fritt avskilja sig från unionen ingick i texten till Deklarationen om bildandet av unionen av socialistiska sovjetrepubliker och därefter i Sovjetunionens konstitution 1924. Därmed hade upphovsmännen i statens grunder inplanterat en ytterst farlig tidsinställd bomb, som skulle explodera i samma stund som den säkerhetsmekanism som det sovjetiska kommunistpartiets ledande roll utgjorde hade försvunnit och partiet som sådant föll samman inifrån.²

Vid ett toppmöte med NATO i Bukarest i april 2008 rapporteras Putin ha påstått: ”Ukraina är inte ens en stat! Vad är Ukraina? En del av dess territorium ligger [i] Östeuropa, men en del, en avsevärd del, var en gåva från oss.”³

Den kända forskaren i europeisk historia, Donald J Trump, sägs ha utropat vid en genomgång i augusti 2017 att Ukraina ”inte var ’ett verkligt land’, att det alltid hade varit en del av Ryssland”. (*Washington Post*, 2 november 2019, ”Presidentens avsky mot Ukraina är central i utredningen inför åtalet”.)

Att förneka att Ukraina är en nationalstat gör det möjligt för den internationella vänsterns mest okunniga och oärliga delar att stämpla den ukrainska nationalismen som ledd av ”nazister” som förtjänar att utrotas, samtidigt som mer pacifistiskt inriktade personer betraktar Ukrainas territorium som trumfkort som man kan förhandla om för att stoppa blodbadet.

Om Ukraina ses som en konstgjord konstruktion – oavsett vad ukrainarna må tycka – hur mycket kan det då egentligen göra om Donetsk är en del av Ukraina eller Ryssland, eller halvt oberoende? Vi kan t ex se hur CodePink och allierade grupper som uppmanar till ”fred” systematiskt vägrar svara på den enkla frågan: ”Är Ukraina ett ’verkligt land’ och har det rätt att försvara sig själv?”

Denna vägran gör det bekvämare för pacifister som sympatiserar med ukrainarnas lidande, men inte förstår det ukrainska motståndets folkliga djup, att vädja om ”fredsförhandlingar” som skulle leda till avstyckningar av ukrainskt territorium. De verkar också blinda för det faktum att en sådan ”fred” skulle leda till massiv upprustning på båda sidor inför en ny, blodigare omgång.

Frågan här är inte vilka villkor som det ukrainska folket kan besluta att förhandla om – vilket är deras, och bara deras, rättighet – utan ”fredsförespråkarnas” politiska och moraliska bankrutt när de läxar upp dem om behovet att kapitulera.

Huruvida de imperialistiska västmakterna, som vi vet är oändligt förrådiska, i slutändan kommer att agera för att genomdriva någon ”lösning” i ”realismens” namn eller ej, är en öppen fråga. För vänstern ska det inte påverka ett principiellt försvar av ukrainarnas sätt att avgöra sin egen framtid.

De viktigaste skillnaderna

Att både palestinier och ukrainare förnekas sin nationalitet och rätt till självbestämmande betyder inte att deras kamper är identiska. Uppenbarligen är Ukraina inte detsamma som Palestina – och än mindre är det samma sak som Israel, vilket Ukrainas president Zelenskyj hävdade när han hoppades få mer stöd från det hållet:

² Putin, [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#), på marxistarkiv.se, s 8.

³ [London School of Economics International History](#), 1 juli 2020.

2020 fick Zelenskyj Ukraina att lämna FN:s kommitté om Utövandets av det palestinska folkets omistliga rättigheter, och i ett tal till Knesset kopplade han ihop den ukrainska nationens existentiella rättigheter med den israeliska nationens existentiella rättigheter, som båda stred mot en fiende som har beslutat sig att ”fullständigt krossa folket, staten, kulturen”. I ett passionerat svar anklagade professor Asad Ghanem på det palestinska universitetet i Haifa Zelenskyj för att vända upp och ner på ockupantens och de ockuperades roller. Samtidigt som han gav uttryck för palestiniernas stöd till det ukrainska folkets motstånd mot den brutala ryska invasionen, sa han att Zelenskyjs ord var en ”skamfläck när det kommer till den internationella kampen för frihet och befrielse”.⁴

Geopolitiska experter kan förklara skillnaderna mellan kriget i Ukraina och den så kallade ”konflikten” mellan Palestina och Israel. Men i grund och botten är skillnaden mellan dessa moderna stater och nationer tydliga. Observera: vi säger ”moderna” stater och nationer, eftersom vi här inte talar om tidigare sekels krig mellan europeiska kungadömen och statsgränser, än mindre det medeltida Kievriket eller det forntida Israels mytomspunna historia. Allt detta är intressant, men tillhör särskilda diskussioner.

Den viktigaste skillnaden mellan Ukraina och Israel är att *den moderna ukrainska staten inte grundades på att fördriva ett annat folk och ta deras land*, jaga bort dem *en masse* och införa en brutal ockupationsregim med koloniala och apartheidliknande drag.

Å andra sidan är den stora skillnaden mellan Ukraina och Palestina att Ukraina *är* en nationalstat med en väl uppvisad förmåga att försvara sitt territorium mot en imperialistisk inkräktare. Att befinna sig mitt i Europa har också gjort det möjligt för dem att få nödvändig militär hjälp. Palestinierna har inga statliga institutioner, ingen armé och inget strategiskt militärt alternativ för att erövra sin frihet.

Än mer har palestinierna inga stormaktsvännar, och i synnerhet USA-imperialismen är helt likgiltig till deras öde så länge saker och ting förblir relativt ”lugna” (dvs. osynliga). I själva verket blir Palestina i grund och botten indirekt skadat vid varje internationell kris, inklusive det nuvarande kriget i Ukraina.

Det palestinska folket får en hel del viktig internationell folklig solidaritet, men inget stöd från ”geopolitiska” aktörer i regionen eller någon annanstans. De är i själva verket en obehäpnad befolkning som på egen hand möter den israeliska kolonialstatens enorma styrka.

Av egna skäl hjälper USA-imperialismen förstas Ukraina att föra krig, samtidigt som den gör det möjligt för Israel att krossa Palestina. Det är en illustration av cynisk stormaktspolitik, men inget skäl för vänstern att helt enkelt vända ut och in på den politiken. Det ukrainska folkets vida hyllade hjältemod, och det palestinska folkets i allmänhet icke erkända hjältemod, förtjänar lika mycket solidaritet från de av oss som är mot *all* imperialism och kolonialism. Det är särskilt viktigt nu.

Reaktionärt gensvar

Ännu en parallell är att invasionen av Ukraina och katastrofen i Palestina inte kan skiljas från den inrikespolitiska krisen i Ryssland respektive Israel. I båda fallen får regimens ansträngningar att krossa en annan nation direkta effekter i deras egna samhällen.

Alltför många liberala ”vänner till Israel” kan inte inse det faktum att den nya israeliska regerings-

4 Liz Fekete, ”Civilisational racism, ethnonationalism and the clash of imperialisms in Ukraine”, *Race & Class*.

koalitionens judiskt rasistiska blandning av högernationalism och religiös extremism utgör det verkliga mål som den politiska sionismen har varit på väg mot sedan mycket länge.

Det går att ha en lång och komplicerad diskussion om att det var möjligt med ett annat mål – om ockupationen efter 1967 snabbt hade avslutats – men den möjligheten är sedan länge död, tillsammans med den levande döda ”tvåstatslösningen”.

Samtidigt som mord som begås av den israeliska militären och bosättare är en daglig verklighet i de ockuperade palestinska territorierna, har en exempellös sammandrabbning exploderat inom den israeliska politiken om regeringens tvingande åtgärd att ta kontrollen över utnämningen av landets domarkår och deras makt. Den israeliska presidenten Herzogs varning för ”inbördeskrig” visar hur omfattande krisen är.

Hotet om en ”reform” har fått ut hundratusentals israeliska medborgare (nästan enbart judar) på gatorna, och de har blockerat motorvägar och hamnar, och öppet kallat regeringens planer för ”fascistiska”. De ser kampen som en strid på liv och död för att rädda Israels demokrati. Kapitalet flyr landet, och Amjad Iraqi i den israeliska webbtidskriften +972 kallar ironiskt den alltmer utbredda revolten för ”en av de mest imponerande BDS-kampanjer* som någonsin har bevitnats”.

Demokrati existerar verkligen – för Israels judiska medborgare. I mycket mindre grad för landets arabiska medborgare, och inte alls för palestinierna i de ockuperade territorierna, som lever under militära apartheidförhållanden. En rörelse för israelisk demokrati blir oundvikligen hämmad så länge man förnekar palestinierna en nationalstat, antingen öppet eller slumpmässigt.

För premiärminister Netanyahu innebär en juridisk ”reform” att han befriar sig från åtal för flera anklagelser om korruption. Netanyahu är i själva verket fånge hos sina religiöst extremistiska koalitionspartners, för vilka det handlar om att ta kontroll över frågor om ”judisk identitet” och avskaffa all (svag) återhållsamhet hos de mordiska militära och bosättarangreppen på palestinska städer, obegränsad expansion av bosättningar, och makt att förbjuda arabiskt ledda partier att delta i framtida val (som parlamentariska valkommissioner tidigare har försökt göra men Israels högsta domstol har avvisat).

Palestinska och progressiva kritiker har helt riktigt påpekat att kampen för att ”rädda Israels demokrati” i grund och botten handlar om att bevara *status quo*, som redan är dödligt antidemokratisk för palestinier. Med dessa begränsningar är framtidsutsikterna för verkliga framgångar oklara – trots att framtidsutsikten av en försvagning av domstolarnas makt orsakar en betydande kapitalflykt, medan Israels främsta beskyddare, USA:s regering, nu verkar allvarligt bekymrad över innebörden i de religiösa sionistiska ministrarnas öppna uppmaningar till folkmord. Båda dessa faktorer är dåliga för affärerna och ”stabiliteten”.

En intressant jämförelse mellan Israel och Ryssland har varit att större delen av deras befolkningar offentligt är så likgiltiga – i fallet det judiska Israel till den katastrof som utvecklas i de ockuperade territorierna, i Rysslands fall till fasorna i Ukraina.

Sedan många år nu har större delen av Israels judiska allmänhet betingats att bortse från ockupationens verklighet, även när den är fritt tillgänglig. I Ryssland döljer statliga media och polisförtrycket krigets brutalitet. Israel har tillräckligt mycket frihet för att göra det möjligt att väcka upp med-

* BDS = ”Bojkott, desinvestering, sanktioner” – öa.

borgarna, medan invasionen av Ukraina i Ryssland har lett till att de kvarvarande resterna av demokrati har försvunnit.

Putinregimen är nu den vita kristna nationalismens globala moderskepp, för vilket den är så beundrad av en stor del av det amerikanska republikanska partiets Trump-fraktion. Som det diskuteras vida omkring, går Ryssland alltmer i riktning mot någon sorts fascism, en trend som sannolikt bara kommer att öka om inte invasionen besegras. (Vi har diskuterat denna trend i Zachar Popovytjs nya artikel ”Ryssland väg mot fascism?”⁵)

Vad gäller det ryska samhällets återvändsgränd, så fördjupas den av Putins katastrofala krigsval. Som sociologen Boris Kagarlitskij skriver:

Det är som har gått sedan krigets inledning har tydligt visat att det politiska systemet kräver radikala förändringar. Det enda alternativet till reformer kan bara bli att de statliga institutiverna alltmer faller sönder och att en redan sjuk ekonomi försämras ännu mer, vilket inte passar någon. Men det enda sättet att byta linje är att avlägsna Vladimir Putin från makten.⁶

Framtidsutsikter

Alla utsikter om en demokratisk framtid för Ryssland är i själva verket olösligt förknippade med krigets utgång – i synnerhet är de beroende av att Rysslands imperialistiska, annekterande strävan i Ukraina *besegras*. På samma sätt är den ukrainska demokratin beroende av krigets resultat – men i Ukrainas fall på att motståndet mot invasionen *segrar*. Och utgången av alla dessa händelser kommer att ha dominoeffekter för oss alla.

Samtidigt som ukrainska arbetar- och vänsterkrafter är fullt indragna i kriget tvingas de också göra motstånd mot Zelenskyjregeringens arbetarfientliga politik. En ukrainsk seger skulle öppna *möjligheter* (det finns inga garantier) för att permanent övervinna den cykel av oligarkisk fraktionspolitik som har dominerat landet sedan dess postsovjjetiska oberoende 1991. Å andra sidan är det mer sannolikt att ett tragiskt nederlag eller avstyckning av Ukraina skulle ödelägga dess framväxande nationella enhet – och få yttersta högerns krafter att dyka upp på nytt.

För Israel är bevarandet av dess *formella* demokrati beroende av att den utvidgas *betydligt*. Det betyder först av allt en rörelse som tar upp de arabiska medborgarnas juridiskt och praktiskt begränsade rättigheter – och det apartheidkoloniala styret i de ockuperade palestinska områdena. Det kräver varken mer eller mindre än en politisk revolution för att bryta sönder dogmen om ”det judiska folkets nationalstat” som den nuvarande regeringskoalitionen leder fram mot sin slutgiltiga obeskrivliga slutsats.

Precis som under alla etniskt religiösa regimer kommer inte judisk överhöghet och demokrati att samexistera fredligt. De våldsamma bosättare som genomförde pogromen i Huwara, och dagligen begår hemskheter som inte når de internationella rubrikerna, inser detta fullständigt. Utan tvekan kommer de att skynda sig att ansluta sig till det ”nationalgarde” som Netanyahu har givit den extremt rasistiske regeringsmedlemmen Itamar Bem-Gvir.

Frågan för det israeliska samhället är om det kan utmana konsekvenserna av att den sionistiska rörelsen ända sedan sin början har förnekat den palestinska nationen. Den kampen behöver hjälp

5 Zakhar Popovych, ”Russia’s Road Towards Fascism”, [Against the Current](#), januari-februari 2023.

6 Boris Kagarlitskij, [Om krigets ettårsdag – hur mycket längre kan detta pågå?](#), på marxistarkiv.se, s 3.

utifrån, genom BDS-kampanjer och andra solidaritetsaktioner för palestinska rättigheter.

Samtidigt kan Rysslands förnekande av Ukrainas nationalitet bara besegras på slagfältet, och det kräver internationell solidaritet, inklusive vapen, med Ukrainas krig för överlevnad. Ryssland och NATO kanske för ett ”ombudskrig” – som tack vare Putin NATO håller på att vinna – men det avgörande är att Ukraina utkämpar ett *folkkrig* som alla vänsterkrafter borde stöda.

I motsats till Bidens krypande retorik handlar inte detta krig om globala stater som står för ”demokrati mot auktoritarism”. Det är en kamp som inte finns mellan stater utan *inom* alla samhällen, inklusive (särskilt) vårt eget. Än mindre handlar det om den skenheliga bluffen om en ”regelbaserad internationell ordning”, där USA skriver reglerna och ger ordena.

Vänstern får inte distraheras: i Ukraina och Palestina handlar kampen först och främst om folkens och nationernas rättigheter, och de skadliga konsekvenserna när dessa rättigheter förnekas.

Angående krisen som utspelar sig i Palestina/Israel rekommenderar jag varmt den israeliska webbtidskriften +972.⁷

7 Se [Ukraine Solidarity Network](#) för dess verksamhetsmål och många användbara referenser.